

N:o 147.

Af Herr **C. J. Ödman:** *Angående skrifvelse till Kongl. Maj:t med anhållan om utarbetande af förslag till ny lag för enskilda banker.*

De lärdomar, som de två sistförflutna åren gifvit beträffande lämpligheten af nu gällande lagstiftning för de enskilda bankerna, böra visserligen icke gå för landet förlorade, enär det visat sig att det derpå byggda banksystem kan innebära stor fara och föranleda till de mest betänkliga rubbningar i landets ekonomi. De vådor, hvilka af en fortsatt tillämpning af detta system kunna uppkomma, äro så stora och i alla förhållanden ingripande, att det torde vara nödvändigt att åtminstone antyda, hvari dessa bestå, och i tid, innan oktrojerna för de enskilda bankerna tilländagå, söka ur lagstiftningen undanröjda hvad som kan vara felaktigt, på det att de enskilda bankerna hädanefter måtte kunna bättre verka ej allenast till nytta för sina delegare, utan ock till fördel för den allmänhet, för hvars skull de egentligen blifvit inrättade.

Det innebär nemligen en fara, att en enskild bank tillåtes att upptaga depositioner och upp- och afskrifningsmedel till obegränsade belopp och utan hänsyn till bankens grundfond; ty erfarenheten har visat, att dessa medel, om de utlånas, icke alltid stå till bankens förfogande, då den bäst behöfver dem. Främmande länders lagstiftningar, bland andra Frankrikes, lära också föreskrifva en viss proportion emellan grundfond och upplånade medel, till exempel $2\frac{1}{2}$ à 3 gånger denna grundfonds belopp.

Den lagliga proportionen emellan ineliggande guld och utelöpande sedlar, nu bestämd till 10 procent af sedelstocken, i vissa fall till och

med derunder, är uppenbarligen för liten; om Riksbankens förmåga att med mynt-metall infria sina sedlar har Riksdagen, enligt hvad känt är, varit vida mera aktsam.

Det innebär slutligen en fara, att staten icke har någon utväg att kontrollera och bestämma, när en enskild bank, som förlorat 10 procent af sin grundfond, skall ställas under utredning, enär detta beror af bankens egna räkenskaper, hvilka statens myndigheter icke hafva någon laglig rätt att kontrollera. Under närvarande förhållanden kan man sålunda tänka sig, att en uppkommen brist skulle kunna döljas på det sätt, att obligationer bokföras till högre belopp, än de i allmänna marknaden gälla, eller att osäkra och på konkursutredning beroende fordringar utföras till ett värde, som de icke ega, hvarigenom bankens verkliga ställning visas i oriktig dager.

Åtskilligt mera skulle kunna sägas för att visa bristfälligheten af nu gällande lagstiftning för de enskilda bankerna. Dessa banker äro likväl af allt för stor vikt för landets näringslif, för att icke en hvar fosterlandsvän skall önska, att de måtte blifva så trygga och gagnande som möjligt.

Af denna anledning tillåter jag mig vördsamt föreslå,

att Riksdagen ville hos Kongl. Maj:t i underdånighet anhålla om utarbetande af förslag till ny lag för de enskilda bankerna, med uppmärksammande af här ofvan antydda viktiga omständigheter.

Om remiss till behörigt Utskott anhålles vördsamt.

Stockholm den 14 Februari 1880.

Carl J. Ödman.